

Il Cussegl federal – la regenza da la Svizra

■ Il Cussegl federal è l'autorità directiva ed executiva suprema da la Svizra. El sa cumpona da set commembas e commembers che vegnan elegids da l'Assamblea federala per in temp d'uffizi da quatter onns. Pervi da la cultura da consens svizra èn integradas en la Regenza diversas partidas e differentas regiuns linguistics. Il 1984 è vegnida elegida l'emprima dunna en il Cussegl federal.

Elecziun

En il Cussegl federal po vegnir elegid mintga Svizzer u mintga Svizra cun dretg da votar. Ina candidatura precedentia è gist uschè pauc indispensabla sco ina commembranza en il Parlament. Tar l'elecziun sto l'Assamblea federala dar atenziun che las regiuns e las cumunanzas linguistics èn represchentadas adequatamain. Reglas exactas na datti però betg per quest intent.

L'elecziun dal Cussegl federal ha lieu mintga quatter onns il december, e quai durant la sessiun suenter l'elecziun per la renovaziun totala dal Cussegl naziunal. L'Assamblea federala plenara elegia tras scrutini secret e sur plirs scrutinis. En ils emprims dus scrutinis

po mintga persuna che po vegnir elegida survegnir vuschs. Davent dal terz scrutini n'èn admissas pli naginas ulteriuras candidaturas. I pon mo pli vegnir elegidas persunas ch'han survegnì vuschs en ils emprims dus scrutinis. Sche nagin cuntanscha la maiorità assoluta (q.v.d. dapli che la mesadad da las vuschs valaivlas), vegn esclusa dal proxim scrutini la persuna cun las pli paucas vuschs. Quai vegn repetì uschè ditg, fin ch'ina persuna ha cuntanschì la maiorità assoluta ed è uschia elegida.

Durant la perioda d'uffizi na po la cussegliera federala u il cusseglier federal betg vegnir derschì tras in votum da disfidanza. Las set commembas resp. ils set commembas dal Cussegl federal vegnan plinavant elegids individualmain. Malgrà il princip collegial n'è il Cussegl federal betg sutta-mess ad ina responsabladad collectiva envers l'autorità electorala.

Incumbensas

Las incumbensas principalas dal Cussegl federal sa laschan resumir suandantamain: giuditgar la situaziun che resulta or dal svilup en il stadi ed en la societad ed or dals eveniments en Svizra ed a l'exteriur; circumscriber las finamiras da l'agir dal stadi e fixar ils meds per quellas; planisar e coordinar la politica guvernamentala e garantir che quella vegnia realisada;

represchentar la Confederaziun vers anen e vers anora.

Plinavant sto il Cussegl federal survegliar regularmain e sistematicamain l'administraziun federala e garantir che sia lavur saja effizienta sco er legitima ed adequata. Mintga commembra e mintga commember è scheffa u schef d'in dals set departaments da l'administraziun federala.

Il Cussegl federal cumplet sa participescha ultra da quai a la legislaziun, tras quai ch'el prepara leschas e conclus e sutmetta talas e tals a l'Assamblea federala. El fa il preventiv ed il quint dal stadi e giuditgescha chaussas administrativas, uschenavant che la legislaziun federala prevesa quai. La finala è il Cussegl federal cumpetent per exequir leschas federalas sco er sentenzias dal tribunal federal.

Il president da la Confederaziun n'ha nagins privilegis spezialis envers ils auters commembas dal Cussegl federal. El vala per uschè dir uschè biler sco in dad els («primus inter pares») e maina durant l'onn presidial vinavant ses departament. Cun prender conclus ha el dentant la decisiun da tagl, sch'i na dat tar ils auters cussegliers federalis nagina maiorità. Il president da la Confederaziun maina ultra da quai las sesidas dal Cussegl federal ed ademplescha incumbensas represchentativas.

Collegialità e consens

Il Cussegl federal ha per regla ina sesida ordinaria per emna; quella ha lieu la mesemna, durant las sessiuns il venderdi. En sias sesidas emnilas decida il Cussegl federal davart 2000 fin 2500 fatschentas per onn. Vitiers vegnan mintga onn pliras sesidas da clausura ch'èn mintgamai reservadas per tractar tematicas spezialas e grondas.

En questas sesidas vegnan prendidas decisiuns davart tut las dumondas che pertutgan la populaziun ed il futur dal pajais, uschia davart la politica da sanadad, davart il traffic, davart l'economia, davart dumondas da finanzas, da migraziun e da segirezza.

Ils departaments e la chanzlia federala preparan las fatschentas, il Cussegl federal decida dentant sco collegi. Mintga commembra e commember ha ina vusch; la chanceliera federala u il chancelier federal – che maina il stab dal Cussegl federal – ha il dretg da far propostas e da discurre, dentant betg il dretg da votar.

Ils detagls da las discussiuns e da las decisiuns dal Cussegl federal n'èn betg publics. La gronda part da las decisiuns vegn prendida en encliegentscha (senza votaziun). Vegni votà davart ina fatschenta, decida la maiorità. La decisiun sto vegnir surpigliada independentamain da l'opinuin persunala da tut ils commembas dal Cussegl federal: quai numnan ins il princip

Sguard en la stanza da sedutas dal Cussegl federal.

KEYSTONE

collegial. La cultra da consens svizra sa basa sin la pervasiun che decisiuns pon esser duraivlas be, sch'ellas vegnan purtadas tant da la maiorità sco er da las minoritàs.

Governar è prevair

Igl è l'incumbensa principala da la politica federala da sa fatschentar cun il futur da la Svizra. En quest connex gioga il Cussegl federal sco autorità directiva ed executiva suprema da la Confederaziun ina rolla centrala. El determinescha las finamiras ed ils meds da sia politica guvernamentala e planisescha e coordinescha las activitads dal stadi.

Cun il messadi davart la planisaziun da la legislatura preschenta il Cussegl federal dapi l'onn 1968 mintgamai sia strategia politica al Parlament ch'è vegnì elegì da nov. En quel fixescha el las finamiras e las mesiras las pli impurtantas per la nova perioda da legislatura. Dapi il 2003 po il Parlament midar questa planisaziun e dar directivas concretas al Cussegl federal. En il sistem da concordanza da la Svizra na po in tal program da la regenza dentant betg esser la realisaziun d'in program da partida u da coaliziun, sco che quai è il cas en noss pajais vischins. Anzi, la planisaziun da la legislatura è in instrument dal dialog tranter il Cussegl federal ed il Parlament che duai mussar ad ura, tge intenziuns che la Regenza ha e nua ch'ins po far quint cun il sustegn da las duas chombras u quant enavant ch'ins sto far quint cun resistenza u nua ch'ins sto far adattaziuns.

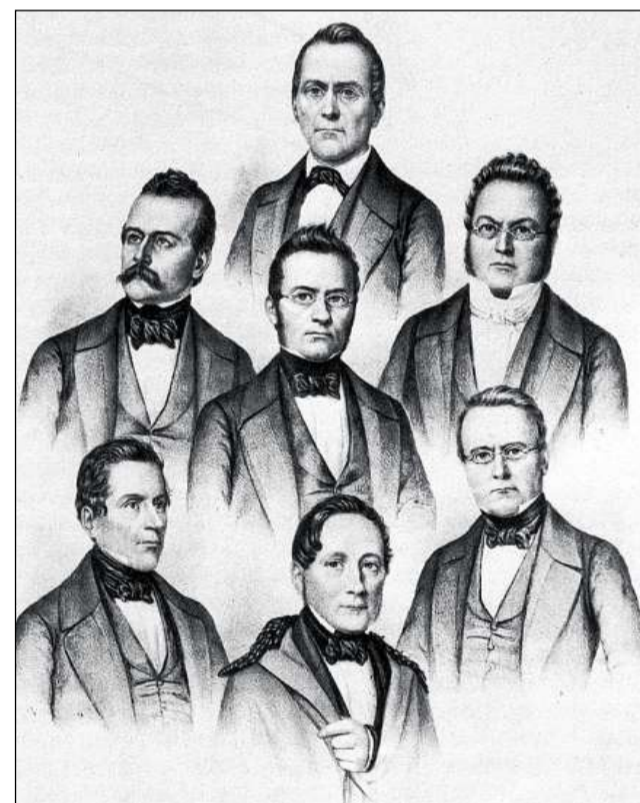
Finamiras annualas e reporting

Las finamiras annualas dal Cussegl federal

lament. Questa obligaziun è reglada en la Constituziun federala. Quest reporting aveva l'emprim il caracter d'in rapport da lavur. Dapi ils onns 1960 è vegnì rapportà surtut er da la realisaziun dals puncts da la planisaziun da la legislatura. Cun la reordinaziun da l'onn 1995 è quest reporting

il Cussegl federal. Durant la Segunda Guerra mundiala èn vegnids integrads il 1943 en la Regenza er ils socialdemocrats (la PSS dad oz).

Il 1959 èn questas quatter partidas sa cunvegnyidas da furmar ina regenza cun dus liberals, dus cristiandemocrats, dus social-

L'emprim Cussegl federal dal 1848.

vegnyì concepì sco ina cumparegliaziun annuala da la situaziun effectiva e da la situaziun prevista. Dapi lura orientescha il rapport da gestiun annual dal Cussegl federal

democrats ed in represchentan da la PPS (la «furmla magica» 2:2:2:1). Questa repartiziun ha durà 44 onns fin che la PPS ha guadagnà il 2003 in sez dapli a cust da la PCD.

PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	
PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	
PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PSS	PSS	PSS	PSS	PSS	
PLD	PLD	PLD	PLD	PSS	PLD	PPS	PSS	PSS	PSS	PSS	PSS	PSS	
PLD	PLD	PLD	PLD	PPS	PPS	PPS	PCD	PPS	PPS	PBD	PPS	PPS	
PLD	PLD	PLS	PCD	PCD	PCD	PCD	PCD	PCD	PCD	PPS	PBD	PBD	
PLD	PCD	PCD	PCD	PCD	PCD	PCD	PCD	PCD	PCD	PCD	PCD	PCD	
1848	1891	1917	1919	1929	1943	1953	1954	1959			2004	2008	2009

Svilup da la represchentananza da las partidas en il Cussegl federal.

TENOR: ADMIN.CH

Il «viadi da scola» dal Cussegl federal

Il viadi cuminaivel da dus dis ch'il Cussegl federal fa mintg'onn avant da far sia pausa da stad politica ha ina lunga tradiziun. Dapi il 1961 maina el en il chantun d'origin da la presidenta u dal president da la Confederaziun en uffizi.

L'emprim viadi dal Cussegl federal ha gi lieu gia il 1950, in ulteriur il 1955. Dapi il 1957 vegn fatg il «viadi da scola» dal Cussegl federal mintg'onn. Il 1959 ha la visita manà per l'emprima giada en il chantun

d'origin (Vad) dal president da la Confederaziun da ses temp Paul Chaudet.

L'onn 1960 èn vegnids visitads tschintg differentes chantuns sut il president da la Confederaziun Max Petitpierre. In onn pli tard, l'onn 1961, ha il viadi chattà sia furma dad oz: Il viadi maina adina en il chantun d'origin da la presidenta u dal president da la Confederaziun en uffizi. Perquai discurrens tut uffizialmain da la «regla dal president da la Confederaziun».

ch'èn vegnyidas introducidas l'onn 1996, ston vegnir accordadas cun la planisaziun da la legislatura e ston vegnir communitgadas al Parlament. Mintgamai en la sessiun d'enviern e sa basond sin las finamiras annualas fa la presidenta u il president da la Confederaziun en num dal Cussegl federal in'analisi da la situaziun a bucca. Las finamiras annualas èn er la basa per il Parlament per examinar la gestiun dal Cussegl federal. En ses rapport da gestiun fa il Cussegl federal mintga onn bilantscha davart l'adempliment da las finamiras e motive-scha las divergenzas envers il plan.

Dapi la fundaziun dal stadi federal l'onn 1848 fa il Cussegl federal mintga onn in tal rapport da gestiun per mauns dal Par-

davart ils puncts centralis da l'activitad dal Cussegl federal e davart l'adempliment da las finamiras annualas. Divergenzas da las finamiras annualas e projects nunplanisads vegnan er preschentads e motivads.

Ina regenza da pliras partidas

La Svizra n'ha betg adina gi ina regenza da pliras partidas. Suenter la fundaziun dal stadi federal l'onn 1848 han ils liberals regnà per 43 onns sulets. Il 1891 è entrà l'emprim commember dals catolic-conservativs (la PCD dad oz) en la Regenza; in segund è suandà il 1919.

L'onn 1929 ha l'Assamblea federala elegì in commember da la partida da purs, mastergnants e burgais (la PPS dad oz) en

L'onn 2008 han ses dus cussegliers federalis Eveline Widmer-Schlumpf e Samuel Schmid dentant midà en la nova partida burgais-democratica PBD. Suenter la demissiun da Samuel Schmid è la PPS represchentada dapi il 2009 puspè cun in cusseglier federal, Ueli Maurer.

La preschentanaziun:
Dossier «Cussegl federal»

Dapli infurmaziuns:
chatta.ch/?hiid=1622
www.chatta.ch